

Serbian A: literature – Standard level – Paper 1
Serbe A : littérature – Niveau moyen – Épreuve 1
Serbio A: literatura – Nivel medio – Prueba 1

Friday 8 May 2015 (afternoon)
Vendredi 8 mai 2015 (après-midi)
Viernes 8 de mayo de 2015 (tarde)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a guided literary analysis on one passage only. In your answer you must address both of the guiding questions provided.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez une analyse littéraire dirigée d'un seul des passages. Les deux questions d'orientation fournies doivent être traitées dans votre réponse.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un análisis literario guiado sobre un solo pasaje. Debe abordar las dos preguntas de orientación en su respuesta.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

Напишите књижевну анализу само **једнога** текста. У своме одговору морате обухватити оба дата усмеравајућа питања.

1.

Благо са тавана

Испод црвоточне греде под пауковом мрежом у похабаном картонском коферу на тавану становале су старе књиге.

– Ах, ах, остариле смо – вајкале су се. – Нико нас већ годинама не узима у руке, а стан нам је тако запуштен и прашњав да једва дишемо.

5 – Благо ли се нашим сусеткама што станују испод нас, у топлој и светлој соби! Младе су, одевене по последњем књижарском модном журналу у кожне, платнене и лаковане корице, а пелерине су им омоти шарени као цветне баште. По цео дан уживају у сјају полица на којима се огледа чак и сунце када ускочи кроз прозор.

А за то време у блиставој полици туговале су нове књиге:

10 – Ето, већ две године како станујемо на овим удобним полицама, а ни газда ни газдарица, ни њихов дечак ни девојчица никако да нас узму у руке.

– Седети овако данима, а не доживети радост да будемо читане, то је грозно.

– Чак нам ни странице нису исекли.

– Чудан некакав свет!

15 – А гости су им још чуднији, драге моје, – зацвркута књижица у златном повезу.

– Када дођу у посету, на нас уопште не обраћају пажњу. Обично се диве регалу и кажу: „Тако скупоцен регал још нигде нисмо видели“.

Док су се незадовољне књиге једна другој жалиле, дечак и девојчица пуштали су са прозора папирне ласте и тако се забављали. Ласте су лебделе, изводиле лупинге и напослетку се меко спуштале. Али, једна не стиже до асфалта. Накриви се и у бришућем лету закачи за рекламни пано пред кућом. Ту и остаде. А на пану је писало:

Дан писане речи. Поклоните књиге Народној библиотеци. Биће вам захвална. Завирите у подруме, на таване, можда се тамо крије велико благо.

– Јао, па и ми имамо књига на тавану! – сети се дечак.

25 – Да их поклонимо, ионако су старе? – рече девојчица.

Мало их обрисаше од прашине и тако учинише. Али, ни девојчица ни дечак не помислише да ће због тога постати славни.

Као прве дародавце лично их поздрави управник Библиотеке и предаде им захвалнице. Сутрадан су о свему томе писале новине, а што је било најважније за девојчицу и дечака чак их је и учитељица похвалила пред целим разредом.

30 Тако заборављене старе књиге са тавана постадоше веома поносне када сазнадоше да ће убудуће бити запослене у Библиотеци. Корице су им сијале од радости. Али, праву радост доживеће тек после извесног времена. Пошто их библиотекар умише, дотераше, уписао у централни каталог и на једној од вишеспратних полица доделише стан, дозволише им и да се друже са људима. То је тек био живот. Почеше да посећују градове, варошице и села, вишеспратнице, солитере и чобанске колибе; да путују тањигама, лађама, на самарима брдских коњића, аутомобилима, железницом, тролејбусима, а неке чак и авионима. И свуда су их пажљиво узимали у руке, превртали им листове и говорили:

40 – Добре старе књиге. Мудрост је у њима вечита.

– Благо ли се старим књигама! – позавидеше им тада неисечене и непрочитане књиге са луксузног регала.

И би им жао што за време празника писане речи и оне нису становале у старом картонском коферу иза паукове мреже, испод црвоточне греде на прашњавом тавану.

Драгиша Пењин, *Тајна бресквиног цвета* (1976)

- (а) Коментариши о начину на који аутор развија централну тему ове приче.
- (б) Коментариши о начинима приповедања који су коришћени у овој причи и о ефектима које они постижу.

2.

Ноћне чини

Свечера, кад се смраче собе
а улице јарко засветле,
многи грађани, из тескобе,
радо узјашу своје метле.

5 Вину се; и до позног сата
у кругу пригушеног светла
кушају случај, док уз врата
свакога чека своја метла.

10 А кад је час да пођу кући,
час да запоје трећи петли,
грађани се кривудајући
враћају сваки својој метли:

15 Језде, с мишљу о женском телу
или о игри на рефетлу,
с мрљом од пића на оделу,
свак чврсто стегав своју метлу.

Борислав Радовић, *Ноћне чини* (1994)

- (а) Коментариши о начину на који песник користи структуру песме у комбинацији са опсегом (ширином) књижевних средстава у презентацији његове теме.
- (б) Шта можеш да кажеш о „ноћним чинима“ и како су оне централне важности (бриге) песме?
-